

Формування системи показників виміру фінансового забезпечення публічно-приватного партнерства у регіонах України

УДК 334.7:330.322

Остапенко В.М., аспірант
кафедра банківської справи

Розглянуто шляхи активізації розвитку економіки регіонів. Обґрунтовано доцільність використання моделі публічно-приватного партнерства в реалізації національних проектів та залучення недержавних джерел фінансування. Запропоновано систему показників для виміру фінансового забезпечення національних проектів регіонів України у рамках публічно-приватного партнерства.

Рассмотрены пути активизации развития экономики регионов. Обоснованно целесообразность использования модели публично-частного партнерства в реализации национальных проектов и привлечения негосударственных источников финансирования. Предложено систему показателей для измерения финансового обеспечения национальных проектов регионов Украины в рамках публично-частного партнерства.

The ways of activation of development of economy of regions are considered. Expedience of the use of model in public private partnerships in realization of national projects and bringing in of non-state sourcing are grounded. The system of indexes for measuring of the financial providing of national projects of Ukrainian regions within the framework in public-private partnerships is offered.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство (ППП), фінансове забезпечення, показники, регіони України, соціально-економічний розвиток, підприємництво, фінансово-кредитні організації.

Сучасні тенденції державної політики спрямовані на забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів, скорочення

міжрегіональних відмінностей у рівнях економічного розвитку і підвищення якості життя населення. Основою для вирішення цих завдань має стати система соціально-економічного та просторового розвитку регіонів держави. Інвестиційна діяльність на рівні регіонів віддзеркалює макроекономічні тенденції, але крім того зазнає впливу від соціально-економічних умов регіону. Заходи щодо довгострокового соціально-економічного розвитку слід поєднувати з оперативними заходами державної підтримки конкретних пріоритетних інвестиційних проектів, що обумовлюють об'єктивну необхідність розвитку регіонів України.

В умовах суттєвої обмеженості бюджетних коштів (як державного так і місцевих бюджетів) основним джерелом інвестування можуть стати кошти приватного інвестора. Співпраця держави і приватного сектору у рамках моделі публічно-приватного партнерства характеризується високою ефективністю і результативністю щодо вирішення суспільно-важливих проблем, які є традиційною сферою державної відповідальності – це освіта, охорона здоров'я, культура, громадський транспорт, житлово-комунальне господарство тощо, у тому числі на регіональному рівні [1, с.52].

Як видно з вищезазначеного, ефективне врядування у сфері регіонального розвитку має базуватися на активному залученні приватних інвестицій та інституцій приватного сектору до реалізації програм регіонального розвитку на засадах партнерства – створення умов для розвинутого державно-приватного партнерства [2, с.139].

Основною проблемою в процесі формування інвестиційного проекту є відсутність необхідного ресурсного забезпечення. Належне забезпечення його ресурсною базою є гарантом ефективності реалізації проекту. Особливо гостро питання фінансового забезпечення стоїть на етапі започаткування і розвитку проекту, у зв'язку із чим більшість проектів не проходить далі етапу пошуку та залучення фінансових коштів.

Первинним етапом формування проекту ППП є проведення аналізу стану інвестиційних коштів та можливостей їх залучення. Ефективність проведення аналізу та оптимальність формування фінансової структури

проекту впливає на успіх у подальшій реалізації проекту. Тому необхідним є формування системи показників оцінки фінансового забезпечення проектів у рамках ППП.

Специфіка партнерських відносин обумовлює вибір показників для оцінки фінансового забезпечення національних проектів у рамках ППП, що передбачає формування чотирьох груп показників, які пов'язані із можливими формами фінансування: державним сектором, приватним сектором і кредитно-позиковим фінансуванням. У зв'язку із цим оцінка фінансового забезпечення проектів у рамках ППП передбачає використання набору показників, які можуть бути згруповані таким чином:

показники фінансового забезпечення;

показники соціально-економічного розвитку;

показники розвитку підприємництва;

показники розвитку фінансово-кредитних організацій.

1 група - Фінансове забезпечення національних проектів регіонів у рамках ППП характеризується наступними показниками: Витрати бюджету регіону, Кошти підприємств, спрямовані на інвестування, Сума коштів, наданих міжнародними фінансовими організаціями, Сума інвестиційних кредитів, За інвестиційними проектами фактично надійшло інвестицій, Освоєно інвестицій, Прямі іноземні інвестиції, Кількість інвестиційних проектів, Прибуток від інвестиційної діяльності підприємств, Суми отриманих пільг з оподаткування, Платежі до бюджету від реалізації інвестиційних проектів.

2 група - Рівень соціально-економічного розвитку регіонів України.

В якості вихідних показників для оцінки рівня соціально-економічного розвитку регіонів відносять: ВРП, Індекс цін, Валова додана вартість, Доходи бюджету регіону, Обороти роздрібною торгівлю, Доходи населення, Експорт/Імпорт, Платіжний баланс, Середньомісячна заробітна плата, Кількість зайнятих працівників, Рівень безробіття (за методологією МОП), Випуск товарів, послуг та Основні виробничі фонди.

3 група – Рівень розвитку підприємництва

В якості вихідних показників для оцінки рівня розвитку підприємництва регіонів відносять: Кількість суб'єктів господарювання, Вартість активів СГ, Фінансовий результат підприємств (прибуток),

Кількість найманих працівників, Амортизація підприємств, Частка інноваційно-активних підприємств, Обсяг реалізованої продукції, Пільги, субсидій та інше підприємствам. Кредиторська заборгованість, Дебіторська заборгованість, Ступінь зносу основних засобів, Фондовіддача, Частка збиткових підприємств, Операційні витрати, Фонд оплати праці.

4 група – Рівень розвитку фінансово-кредитних організацій

В якості вихідних показників для оцінки рівня розвитку фінансово-кредитних організацій регіонів відносять: Активи банків, Капітал банків, Обсяг інвестицій у вигляді цінних паперів, Кошти на рахунках недержавних фінансових організацій, Обсяги банківського кредитування в економіку, Сума депозитів, Кредитний портфель, Капітал банків, Мережа філій, Частка іноземного банківського капіталу в загальному обсязі банківського капіталу, Рівень середньої процентної ставки кредитів, Кошти на рахунках банків, Обсяг наданих послуг, Кількість банків, Оборот банків.

Перша група відбиває сукупність залежних показників, на які впливають незалежні показники інших груп.

Запропонована система показників відповідає наступним вимогам:

включення показників, що характеризують як сам процес фінансового забезпечення, так і кожну його складову, тобто форми фінансування;

надання достатнього обсягу інформації просто стан та можливості фінансування національних проектів;

придатність економіко-статистичному і математичному аналізу;

прогностичність і динамічність, тобто придатність для відображення зміни процесу або явища в часі;

однозначність, тобто при інтерпретації може допускатися тільки одне тлумачення;

вимірюваність, тобто піддається кількісному виміру;

документальність, тобто ґрунтується на достовірних даних первинного обліку і звітності;

ефективність, тобто показники не повинні дублювати один одного, їх кількість, а також витрати на збір та обробку інформації мають бути мінімальними.

Отже, з метою ефективного упровадження та використання моделі публічно-приватного партнерства уряд, в першу чергу, має визначитися з наступними базовими орієнтирами розвитку економіки регіонів України:

- інвестиційними проектами, що є пріоритетними на сучасному етапі розвитку України у територіальному розрізі;

- обсягами і формами підтримки, які реально може дозволити собі держава;

- обсягами і структурою залучення фінансових ресурсів для реалізації суспільно-значимих проектів.

Запропонована система показників дозволить адекватно оцінити стан суб'єктів партнерських відносин у динаміці та сформувати оптимальну структуру фінансування національних проектів.

Література

1. Лебеда Т. Державно-приватне партнерство як фактор економічного зростання та проблеми його розвитку в Україні / Т. Лебеда, І. Запатріна // Економіст. - 2011. - № 3. - С. 52-58.

2. Ракоцило О.М. Державно-приватне партнерство у програмах просторового розвитку / О.М. Ракоцило // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. Збірник наукових праць. 2011 - №2(5). – С.137-143

Зав. кафедри
банківської справи,
д.е.н., доц.

Колодізев О.М.

Керівник, к.е.н., доц.

Колесніченко В.Ф.

Автор

Остапенко В.М.